
KRÓNIKA

PULAI FILMDÍJAK – A 37. alkalommal megrendezett pulai játékfilmszövival bírálóbizottsága Bata Cengic *Süket puszkapor* című filmjét nyilvánította a tavalyi év legjobb filmjévé, és Nagy Aranyaránával tüntette ki. Az ezústarénát Brano Gamulin *Emlékezetes nyár* című filmje, a bronzot pedig Zoran Maširević *Határ* című alkotása kapta. A legjobb rendezésért Filip Robar Dorint, a *Szél a hálóban* alkotóját, a legjobb forgatókönyvért pedig Deak Ferencet, a *Határ* íróját tüntették ki. Díjat kaptott még: Mirjana Joković (*Határ*; női főszerep), Branislav Lečić (férfi főszerep), Anja Popović (*Kezdő rúgás*; női epizód szerep), Zaim Muzaferiya (*Személyvonatok állomása*; férfi epizód szerep). A nemzetközi filmkritika díjával Bata Cengic *Süket puszkapor* című filmjét, valamint Davor Janjićot tüntették ki a *Határ* című filmben nyújtott alakításáért. Az újvidéki Terra és az Újvidéki Televízió koprodukciójában készült *Határ* című filmről kritikai rovatunkban közlünk bírálatot.

A MAGYAR LÍRA FESZTIVÁLJA – Július 7-én a Gyulai Várszínházban megrendezték a magyar líra fesztiválját. Az irodalmi esten magyarországi, erdélyi, felvidéki, vajdasági, kárpátaljai és nyugati magyar költők és színművészek vettek részt, tolmácsolták a verseket. A jugoszláviai magyar költészetet Ács Károly, Jung Károly, Pap József és Tolnai Ottó képviselte, színészeink közül pedig Árok Ferenc, Medve Sándor és Törköly Levente lépett fel a fesztiválon.

IRODALMI DÍJAK – A Miroslav Krleža Irodalmi Díjat odaitélló bírálóbizottság az elmúlt négy év legjobb könyvévé Nedeljko Fab-

rio *Jadranska duologija* (Adriai duológia) című kötetét nyilvánította, amely két regényt, a *Vježbanje života* (Az élet gyakorlása) és a *Berenikina kosa* (Bereniké haja) címűt tartalmazza. Az elmúlt négy év legjobb horvát prózakötete a zsüri megítélése szerint Dubravko Horvatić *Olovena dolina* (Ólomvölgy) című novellaskötete, a legjobb Krležával foglalkozó tanulmánykötet Viktor Žmegačé, a *Krležini evropski izvori* (Krleža európai látkörei). Krleža-díjat kaptott még Georgij Paro rendező, valamint Silvio Ferrari, Miroslav Krleža műveinek olasz fordítója.

A Vjesnik Kiadóház Goran Irodalmi Díjat Borislav Pekićnek ítélte oda a bírálóbizottság *Atlantida* (Atlantisz) című regényéért. A regény a tudományos-fantasztikus irodalom, a negatív utópia és a krimi határára áll, mentes mindenfajta irodalomból ismert sztereotípiától, és a művészetek mágikus erejével vonzza az olvasót – indokolta meg döntését a zsüri.

A HAJNALI HÁZTETŐK SZERBHORVÁTUL – A napokban hagyta el a Matica srpska kiadóvállalat nyomdáját Ottlik Géza *Hajnali háztetők* című kisregénye. A könyvet Aleksandar Tišma ismert újvidéki író fordította le szerbhorvátra. A kiadványhoz Bánya János írt előszót. Az itteni közönség Ottlik Géza *Iskola a határon* című regényével már korábban megismerkedhetett szerbhorvát fordításban.

ZSIDÓK A VAJIDASÁGBAN – ezzel a címmel tartott előadást június végén az újvidéki Forradalmi Múzeumban Pavle Šosberger történelész. Beszélt a zsidók eredetéről, valamint azokról a régészeti leletekről, amelyek alapján

biztosra vehető, hogy a mai Jugoszlávia területén már kétezer évvel ezelőtt is éltek zsidók, a törökidulások utáni betelepítések során Újvidék volt az első város, amely felvette őket polgárainak sorába. Pavle Šosberger történész előadásában részletesen foglalkozott a zsidók kultúrájával, vallásukkal, szokásaikkal és mai helyzetükkel is.

NYÁRI ALKOTÓTÁBOROK – Hét film készült az idei topolyai amatőr film- és videótáborban. Az előző években elfogadott munkák közül Mladen Pečulija és Saša Karišik *Vannak napok, amikor nem kell felkelnem* című kisjátékfilmjét, valamint Silvana Jejak *Hollywood* című animációs filmjét forgatták, és véglegesítették Vicei Károly *Sétakocsikázás* című kisjátékfilmjét. Hegedűs László és Balázs István Dobó Tihamér nemrégiben elhunyt kanizsai festőről készített filmet, Dormán László *Bezdán, 1944. november 3.*, Cservénák Pál *In memoriam*, Siflis Zoltán Komáromi Ákossal a *Kastély*, Csorba Bélával pedig az *Akikért nem szól a harang* címmel forgatott dokumentumfilmet. Az utóbbiról nyilatkozta Siflis Zoltán a *Magyar Szónak*: „1944 őszén a kivonuló német és magyar csapatok után és a bevonuló szovjet csapatok árnyékában máig tisztázatlan körülmények között eddig nem azonosított személyek könyörtelen és véres hajszába kezdtek az itt élő és itt maradt német lakosság ellen. Ezekről az eseményekről évtizedekig nem volt szabad hangosan szólni. (...) Visszaemlékezések, feljegyzések, naplók stb. őrzik az egykori események nyomát, a tényeket, melyek szerint Bácskában több mint 20 000 magyar vesztette életét a különféle módon lefolytatott tisztogatások során. (...) Az eddig birtokunkban levő adatok és anyagok alapján Zomborban és környékén, elsősorban Bezdánban, Újvidéken, Temerinben, Szabadkán, Adorjánon, Bajmokon, Moholon, Csúrogon, Zsablyán, Törökkaniásán, Kanizsán és másutt forgatunk.”

Tizenötödik alkalommal rendezték meg július folyamán a Temerini Amatőr Képzőművészek Találkozóját. A TAKT-alkotótáborban az idén huszonegy fiatal képzőművész vett részt, nemcsak a Vajdaságból, hanem Valjevóából, Magyarországról és Csehszlovákiából is érkeztek vendégek. Az ifjú tehetségekkel Penovác Endre grafikus és Nagy László szobrász foglalkozott. A TAKT rendezvénysorozatát az idén is kiállítás zárta, amelyen értékelték a résztvevők munkáját. A Bíró Miklós-díjat Rácz László, a TAKT-díjat Utasi Anikó, Fürsztner Etelka

és Lipcsey György kapta. A TAKT-alkotótábor munkáját az idén a Soros Alapítvány is támogatta.

Július 16-a és 23-a között negyedik alkalommal rendezték meg a Gyermekrádió és az Újvidéki Rádió népzenei osztályának közös népzenei tábort. A nyári táborszónán azok a kisdíjak vettek részt, akik a legjobbaknak bizonyultak a Gyermekrádió népzenei vetélkedőjén. Az ötven tehetséges fiatal zenekedvelő az idén az ének- és citeratanulás mellett furulya- és tamburaórákon is részt vehettek, népi vonós hangszereken játszhattak. Fontos kiemelni, hogy a népzenei tábor olyan tudást nyújt a gyerekeknek, amelyet ma már sem az iskolában, sem a művelődési egyesületekben nem szerezhetnek meg. A tábort Dudas Anikó és Borsi Ferenc vezette.

A tavankúti iskolában megrendezett néprajzi táborban mintegy százhuszan vettek részt, főként kisdíjakok és középiskolások, de voltak közöttük felnőttek is. A résztvevők kosárfonással, fafaragással, nemezeléssel, népihangszerkészítéssel és -tanulással, néptánc tanulással foglalkoztak. A vajdasági diákokon kívül a pécsi Miroslav Krleža Gimnázium két tanulója is vendégül látták a szervezők a néprajzi táborban. A résztvevőkkel neves szakemberek foglalkoztak.

YU FEST '90 – A Ristić-korszak ötödik nyári szezonjában a Shakespeare-, Molière- és két Yu Fest című műsorösszeállítás után ugyancsak Yu Fest címmel zömmel ókori görög művek kerültek bemutatásra – július 20-a és augusztus 10-e között – néhány szabadkai és Szabadka környéki színhelyen. A két magyar nyelvű előadás, Aiszkhülosz *Leláncolt Prométheusza* és Szophoklész *Philoctétész*e (rendező Lality István, illetve Vladimir Lazić) mellett közönség elé került Aiszkhülosz az *Emeniszkeje* (rendező és koreográfus Nada Kokotović), Szophoklész *Oidipusz királya* (rendező Ljubiša Ristić), az *Antigoné* (rendező Alekszandar Tovsztonogov) és az *Aiasz* (rendező Sašo Milenkovszki), Euripidész *Alkésztisz*e (rendező Zlatko Sviben), valamint Arisztophanész *Békeje* (rendező Lazar Stojanović). Tervezték továbbá a *Kuzman vitéz* című Gligor Prlicsev-művet Sašo Milenkovszki rendezésében és Nenad Fišer *Szébróza* című bibliai tárgyú történetét Haris Pašović rendezői irányításával. Néhány előadást Újvidék és Belgrád színházi közönsége is láthatott. (G)

TANYASZÍNHÁZ '90 – Hagyományosan július 7-én a kavillói előadással hivatalosan kezdetét vette a Tanyaszínház idei előadássorozata. Ekkor került – minden eddigi érdeklődést felülmúlva, mintegy 1300 néző előtt – bemutatásra a *Szemfényvesztők* című musical Soltis Lajos rendezésében. Az előadás, amely eredetileg némileg más szereposztásban főiskolai vizsgaként jött létre, annyiban jelent újdonságot nyári színházunk munkájában, hogy – talán először – egy modern zenés játékkal ismerteti meg a fiatalokat szeretettel váró kistelepülések önzetlenül lelkes közönségét. Ugyanakkor nem valószínű, hogy a zárt térbe tervezett, lényegében kamaraelőadás a legalkalmasabb faluvegi, tanyasori megjelenítésre. Ebből, s hogy a produkció nem minden színészének érénye az éneklés, következnek, hogy a *Szemfényvesztők* felemás részben mondható sikeresnek. A musicalek hagyománya szerint a *Szemfényvesztők* – zene: Harvey Schmidt, próza és dalszöveg: Tom Jones – is ismert irodalmi alapanyagra épít, nevezetesen Rostand *A romantikusok* című drámájára, amely a szerző szándéka szerint a romantikus szerelmi dráma, sőt egész pontosan a *Rómeó és Júlia* paródiája kíván lenni. Következésképpen a mű zenés változata is megőrizi a csipkelődő, enyhén parodisztikus vonásokat, s illetően meghatározza az előadás stílusát is. A Tanyaszínház tagjai legjobb igyekezetük szerint követték is ezt a stílust, több-kevesebb sikerrel. Remek részleteket követően felesle-

sen elnyújtott epizódok következtek, s lassították az előadás tempóját. A rendező is és színészei is, úgy tűnik, inkább mindenekelőtt a gagek sorozatára ügyeltek, gondoltak, s kevésbé arra, hogy a bonyolult mese töretlenül, teljes mértékben érthetően jusson el a közönséghez. Az idei vállalkozás, melyben a kiváló Modri Györgyi, az ügyes Tóth Loon, a parodizálást túlzásba vivő Szántó Valéria, a hálátlan szerepben vergődő Szőke Zoltán, valamint a vendégül fellépő hol mulattatóan komikus, hol feleslegesen harsánykodó Simon Mihály, az ügyes Giricz Attila és Pócik József, valamint Káló Béla és Magyar Attila kapott szerepet, inkább műfaji szempontból, mint minden tekintetben sikeres színházi vállalkozásként marad meg emlékezetünkben és a nagy fontosságú, küldetést teljesítő Tanyaszínház történetében. – Kavillón a főműsor mellett még néhány előadást láthatott a közönség. Két ízben is előadták a szabadkai Gyermekszínház *Lúdas Matyiját*, melynek Kopeczky László által átigazított változatát Kovács Frigyes rendezte. De látható volt Max Frisch *Andorájá* is, Pintér Gábor vizsgarendezése s az Újvidéki Színház műsoráról ismert Villon-összeállítás. A délutántól hajnalig tartó előadássorozatban felléptek a vajdasági népzenei és néptáncsoportok, s megrendezésre került a Tanyaszínház vására, melyen kisiparosok, kézművesek, festők mutatták be, árulták portékáikat. – A Tanyaszínház az évente felkeresett bácskai és bánáti kistelepülések mellett Szlovéniába is ellátogat. (G)